

Samenvatting

Processen van institutionele verandering: watervoorzieningsystemen in kleine steden in Ghana

Salomey Gyamfi Afrifa

Het doel van programma's voor de hervorming van de watersector in Ghana, met inbegrip van het National Community Water and Sanitation Programme (NCWSP; een nationaal programma voor water en sanitaire voorzieningen), is een versnelde en rechtvaardige levering van verbeterde watervoorzieningen aan kleine steden en plattelandsgemeenschappen, terwijl tegelijkertijd een duurzaam beheer van de voorzieningen wordt gewaarborgd. Dit resultaat moest worden bereikt binnen de decentralisatieagenda van de Ghanese regering. De uitvoering van deze hervormingen heeft echter niet tot de gewenste resultaten en streefdoelen geleid. De uitvoering is deels mislukt omdat de hervormingen in botsing kwamen met de gebruiken van de gemeenschappen die deze programma's uitvoeren. De beleidsmakers die de institutionele opzet van het NCWSP hebben uitgewerkt, hielden inderdaad nauwelijks rekening met de lokale context.

In de literatuur worden verschillende groepen factoren aangewezen om de mechanismen en processen achter institutionele verandering te begrijpen. Drie daarvan zijn 'in elkaar zetten', vertaling en institutioneel ondernemerschap. Om conflicten op te lossen die voortvloeien uit de onverenigbaarheid van een extern opgelegd waterbeleid met de lokale gebruiken, vertalen institutionele ondernemers dus diverse elementen en zetten ze die in elkaar. Zo brengen zij het gevoerde beleid in overeenstemming met de bestaande praktijken.

In dit onderzoek wordt gebruikgemaakt van de stapsgewijze kleine-N/medium-N kwalitatieve vergelijkende analyse van wateronderzoek van Mollinga en Gondhalekar (2014) om de structuren en mechanismen bloot te leggen die institutionele verandering verklaren. Toepassing van deze methodologie biedt inzicht in de factoren die de verschillen verklaren tussen het gevoerde beleid en de daadwerkelijke uitvoering, zowel tussen als binnen diverse onderzoekscasussen. Voor dit onderzoek zijn zes casestudies in drie regio's van Ghana uitgebreid bestudeerd. Op deze manier worden processen van institutionele verandering en lokale percepties van de kwaliteit van de watervoorziening en de duurzaamheid van de watervoorzieningsystemen in kleine steden onderzocht. Er zijn zowel kwantitatieve als kwalitatieve methoden gebruikt, waaronder survey onderzoek (n=673), focusgroepsdiscussies, diepte-interviews, semigestructureerde interviews, participerende observatie en oral history.

In het bijzonder is dit onderzoek gericht op: (i) de contextuele factoren die institutionele verandering beperken of mogelijk maken; (ii) het verklaren van hoe institutionele veranderingen in de praktijk tot uiting komen en welke middelen actoren inzetten om institutionele verandering te frustreren of te bevorderen; (iii) een analyse van de motiverende factoren en de logica achter het vermogen van actoren om zich te ontpoppen tot institutionele ondernemers en om institutionele regelingen te veranderen; en (iv) de manieren waarop de concepten 'in elkaar zetten', vertaling en institutioneel ondernemerschap bijdragen aan het inzicht in institutionele verandering.

Uit de resultaten van de casestudy's blijkt dat institutionele ondernemers door middel van in elkaar zetten en vertalen bestaande institutionele principes en praktijken opnieuw combineren en aanpassen.

Met deze gerecombineerde instellingen en praktijken zijn actoren die verandering brengen in staat om uitdagingen aan te pakken die zich voordoen bij het invoeren van centraal ontworpen waterbeleid bij de deelnemende gemeenschappen.

Uit het onderzoek blijkt dat de lokale sociale en institutionele context het begrip, de interpretatie en de implementatie van institutionele verandering in de watersector beperkt. De beperkende factoren stellen institutionele ondernemers echter ook in staat om oplossingen te vinden voor de druk die ontstaat door exogene factoren zoals technologische ontwikkelingen, economische omstandigheden, verschuivingen in het overheidsbeleid en machtsstrijd. Hierdoor bestaan er verschillen tussen gemeenschappen in Ghana in de wijze waarop het NCWSP is geïmplementeerd.